

RODOLJUB

7. štev.

V Ljubljani, dne 2. aprila 1903.

XIII. leto.

Prazno streljanje.

Ti narodnjaki dr. Šusteršičevega kalibra, ker družega orožja več nimajo — s svojo gospodarsko organizacijo dospeli so srečno na beraško palico, s svojo moralno organizacijo pa na psa, — postali so zadnje čase vzor-rodoljubi, in to svoje vzor-rodoljubje prinašajo na obmejna sejmišča, dobro vedoč, da doma vsakdo ve, da je rodoljubje teh ljudi ravno toliko vredno, kot njihovo poštenje in njihova morala. Napenjajo vse moči, da bi na naši stranki opazili najmanjšo pego, na kar jo razkriče, da se treseta zemlja in nebo. Pri tem je naša stranka kot taka za vse odgovorna: če stori dr. Ferjančič kaj odgovorna je cela stranka; če spregovori dr. Tavčar besedico, odgovorna je zopet cela stranka! Vmes mrgoli izdajalcev, renegatov, in Dežmanovih grabelj: po ljubljanskem trgu pa ponosno koraka mladi Štefe ter si govori: dobro sva jih dala liberalce, jaz in škof!

Nam ta komedija čisto nič ne imponuje, ker vemo, da tiči vmes hinavstvo, in družega nič kot hinavstvo. Menijo, da vničijo s tem čvrsto disciplino, ki vlada v naših vrstah, in katera mora vladati, če hočemo kaj doseči. Če nam vzamejo tega ali onega omahljivca, naj ga jim Bog blagoslovi! Vzlic temu pa naših vrst prebili ne bodo, najmanj pa z orožjem obrekovanja in laži. To si naj pri »Slovincu« zapomnijo! Nezavednega kmeta že spravite v svoje hleve; zavedne slovenske inteligence pa tja ne spravite nikdar!

Obrekovanje in laž pa sta edino orožje, koje rabijo klerikalci proti naši stranki v zadnji aferi, katero imenujejo oni »narodno izdajalstvo na Jesenicah in v Trziču«.

Oglejmo si sedaj, kako izgleda to izdajstvo! Pred vsem na Jesenicah. Tu so zmagali združeni slovenski naprednjaki in klerikalci, ter zavrnili naskok tako imenovane fabriške stranke. Zjedinjenje obeh slovenskih strank se je pa odobrilo tudi od vodstva napredne narodne stranke, ter je dotična po dr. Bleiweisu podpisana listina odšla na Jesenice še dosti časa pred volitvijo. Vzlic temu pa kriče maziljeni in pomazani blagoslovljenci pri »Slovincu«, da je narodna napredna stranka izdala slovenstvo na Jesenicah! Če ga je izdala, izdala ga je edino le s tem, da je odobrila kooperiranje obeh domačih strank proti nemški fabriški stranki! Kako izdajstvo je to? Naša stranka naj počne to ali ono, postopa vsikdar izdajsko! Zakaj? Ker ravno »Slovincu« to služi, in samo zategadelj smo izdajice! Oglušali se bodo sedaj: Kaj pa »Slovenski Narod«? Kako pa je ta pisal? »Slovenski Narod« ni stranka,

in kar piše, nosi za to sam odgovornost, in ne vodstvo narodne napredne stranke. Pa tudi taktika, katero je priporočal naš list — po že po dognani volitvi na Jesenicah — je vsega premisleka vredna. Kakor vse kaže, bližajo se Jesenicam precej kritični časi, in velika je nevarnost, da vsled tovarniškega pritiska pride občinska uprava v zgolj nemške roke. Sedaj se vpraša, bodeta li stranki, ki sta letos še zmagali, v stanu za daljšo vrsto let uspešno odbijati naval tovarne in njenih uradnikov, med kojimi je obilo privandranih in pretiranih Nemcev. Če je tak uspešen skupen odpor mogoč, nimamo nič proti temu, ako alijanca, katera se je letos na Jesenicah sklenila, še ne preneha tako hitro, ker imamo ravno dokaze v rokah, da bi mnogo jeseniških Nemcev v svoji neznosni germanski prenapetosti radi pograbili nekaj naše zemlje, kateri se nikdar odpovedali nismo, in kateri se nikdar odpovedali ne bomo. Na drugo stran je pa pri fabriki še vedno nekaj zmernih elementov, s kojimi bi se dal deseči kompromis, s katerim bi se dalo fabriškim interesom zadostnega zastopstva v občinskem zastopu, s katerim bi se pa ob enem garantirala slovenska večina v tem zastopu, ki drugače lahko v svoji celoti zleze v nemške roke! Vse to so zadeve, o kojih je treba misliti. Jedinimi smo v tem, da se morajo Jesenice rešiti, če je kdo v tem pogledu glede taktike drugačnega mišljenja od ljubljanskega »Slovincu« — potem še dolgo ni izdajalec. Tako izgleda resnica v jeseniškem izdajalstvu! Prazno vpitje je to »izdajalstvo« in prav grdo obrekovanje, kakor je pri »Slovincu« v navadi! Iz vsega tega pa še nikakor ne sledi, da »Slovenec« tudi v bodoče ne bode trgal svojega goltanca ter nam iz dna svoje užaljene »rodoljubne« duše očital, da smo na Jesenicah slovenstvo izdali. In nekaj tepcev se bode še vedno dobilo, ki mu bodo verovali. Kaj hočemo? Proti takim tepcem bojujejo se še celo nebeški bogovi brezuspešno!

Oglejmo si sedaj še Trzič! »Slovenec« pisari, da je nad lepim tem gorenjskim trgom pri zadnjih občinskih volitvah ponosno zaplapolala ponosna naša trobojnica, in zmagonosno bi bila prodrla, da je niso izdali slovenski naprednjaki. Dvigal pa je trobojnico vrli in čvrsti kaplanček trziški, a pri volitvah je padel, a padel je s slovensko zastavo v roki. In legenda o izdani slovenski trobojnici plapolala bode od slovenske vasi do vasi, in oče »Slovenec« bo še nekaj časa kot repa debele solze točil in pretakal za njo. Ginljivo, in marsikatera najivna duša se vsede na to ginljivost, kakor se vsede kalin na nastavljeni

mu lep. In prav čudili se bomo, če v ti zadevi dunajska »Slovenija« ne sklene jedne svojih konfuznih resolucij radi izdane slovenske trobojnice. Ali v resnici niso trziške volitve, kakor se sedaj v »Slovincu« kažejo prav ničesar družega, nego prav navaden lov na kaline. Zategadelj je umevno, da so trziški popi že od pričetka postopali tako, da bi se ne izvedela resnica, in da bi oni potem v kalni vodi ribarili. Ščudovito najivnostjo piše trziški kapelan v »Slovincu«, da so pred volitvami pazno skrbeli za to, da nam nidošelnitina najmanjši dopis iz Trziča, ker so se ravno bali, da bi se morda kaj zgodilo, kar bi jim ne ugajalo. Skovali so bili popoln načrt, v kojega je bil zapleten tudi g. Gassner s slavnatim svojim kavalirstvom. Vloga, katero je igral pri ti priliki g. Gassner, je jezuitska, in njegovega imena popolnoma dostojna. Da bi pomagal našo stranko vdariti, izdal je župniku Špendalu neko zasebno pismo, ki gotovo ni bilo javnosti namenjeno. Za značajni ta čin pridobil si je jezuit Gassner dopada jenje župnika Špendala, in klerikalci mu še celo ne zamerijo, da pri zadnji volitvi ni volil z njimi! Špendal in Gassner sta jeden družega vredna, in zategadelj naj ležita v objemu kolikor časa se njima zljubi!

Sedaj pa preiščimo, kake so v resnici trziške razmere, in kaka je tista »slovenska« stranka, ki je pod pokroviteljstvom trziškega kaplana propadla. Navadno se misli, da je Trzič nemško gnezdo, kjer ne čuješ slovenske besede, ako te je slučajno usoda zanesla v to mestece. Čisto napačno, tudi najhujši »nemškutarji« govore slovensko, kadar sedé pri pivu v gostilni. In župan Mally, ki z obširnimi svojim telesom tako rad skače čez nemške kresove, govori več slovenskega v svoji rodbini, nego dr. Šusteršič v svoji. Pri občinski upravi pa hočejo ti »stari Kranjci« vse nemško imeti, ker menijo, da bi drugače poginila industrija, kar je še imajo. Čudni tiči so to, pa brez vse izjeme. Javno mnenje v Trziču napravljajo zadnjih deset let tri osebe. Na jedni strani sta župan Mally in Gassner, na drugi strani pa je neki Göcken, po rodu Nemeč, po mišljenju pa še strožji Nemeč, nego Gassner. To nasprotje izvira več ali manj iz konkurence, kar sta fabrikanta trziških copat tako Mally, kakor Göcken. Jedna stranka se imenuje »Bürgermeister-parthei«, druga pa »Ordnungs-parthei«. Prvo inšpirira Gassner; drugo pa Göcken. Župnik Špendal je nihalil sedaj k ti strani, sedaj zopet k drugi strani. Glede jezika pa sta obe stranki složni v tem, da

ima uprava trziške občine nemška ostati in to radi tega, ker v istini živi v Trziču nekaj Nemcev, ki slovenskega jezika ne umejo. To načelo velja obema strankama, in tudi sedaj, ko se je g. Göcken pri zadnjih volitvah zvezal z župnikom Špendalom in njegovim kaplanom, bil je pogoj ti zvezi, da ima uprava trziške občine nemška ostati, ako bi zmagala Göcken-Špendalova stranka. Za to imamo klasične priče, tako, da v tem pogledu ne bo Špendalu in njegovemu kaplanetu nobena laž pomagala, dasi smo prepričani, da bodeta ta dva tonzurirana poštenjaka v bodoče ravno tako lagala, kakor sta lagala do sedaj. In kaj bi bilo, da so zmagali Göckenovi pristaši? Uprava bi bila ostala — nemška, kakor je danes. Što bi se zgolj za novega župana, ker Mally ni priljubljen. Ali nekaj takega smo že doživeli. Vsaj sta že pri zadnjih volitvah zmagala Göcken in Špendal. Takrat je Ordnungsparthei imela večino, in župana bi bila lahko izbrala iz svoje srede. Gospod Deu, o kojem piše kaplan v »Slovincu«, da je njegova »nada«, bi bil že takrat rad zlezal na županski stolec. Pa ni šlo, ker se je g. Göcken kategorično izrazil: Den Deu mag ich nicht, der ist mir zu viel Slovene! Ali ni bilo tako gospodje? Ali ni g. Deu ponižno pod klop zlezal pred g. Göckenom weil er ihm zu viel Slovene war. Kaj je bil konec celi komediji? Da sta se Göcken in Gassner poravnala, in da je bil g. Karl Mally soglasno izvoljen županom! Tako torej izgleda slovenska trobojnica, katero je vihtel g. Göcken pri zadnji občinski volitvi v Trziču, in za katero toči sedaj »Slovenec« kot repo debele solze. Pač pa je resnica ta, da je za slovensko stvar čisto vse jednó, ima v Trziču prvi glas tirolski jezuit Gassner, ali pa pristni in v narodnostnih vprašanjih zelo zagrizeni Nemeč Göcken. In če je Ferjančič pri zadnji deželnozborski volitvi, ko je agitiral za svoj mandat, prigovarjal našim somišljenikom, da naj se v prepir med Gassnerjem in Göckenom ne vtikajo, ni zakrivil s tem niti najmanjše pregrehe, ker je čisto in v vsakem oziru »tout meme chose«, ali vlada v Trziču tirolska nemščina, ali pa nemščina iz rajha. Ta zadnja nam je toliko zopernejša, ker je hotela s pomočjo černuhov iz trziškega farovža na površje zlesti, ter s tem okrepiti vpljiv omenjenih černuhov, da si imajo ti v g. Gassnerju že zadosti podpore. Tako je izgledala slovenska trobojnica pri zadnji občinski volitvi v Trziču. Bila je čez in čez črno-rdeče-zolto prevlečena, in če se naši somišljeniki radi lepih oči župnika Špendala, ali radi rudečih lic njegovega kaplana niso mogli

ogreti za tak prapor, dokazuje to, da so imeli pri tem veliko razuma, in še več — dobrega okusa. Z Göckenom slovensčino reševati po tržiških ulicah, bilo bi nekako tako delo, kakor kamenje tolči po teh ulicah! Ali vzlje vsemu temu bodo prismođe v tržiškem župnišču še vedno kričale o izdani slovenski trobojnici, da si so pred volitvami in pri alijanci z g. Göckenom sami prevzeli poročstvo za nemško upravo tržiške občine. In tudi »Slovenec« bo še dalje kričal o izdaji! Sleparji! —

Kako si misli cerkev socialno rešitev.

Papež Lev XIII. je baje socialni papež, ki izdaja od časa do časa tudi posebne enciklike, s katerimi se pozivajo duhovni krogi na socialno delo, seveda v smislu takozvanega krščanskega socializma. Pot iz Rima pa je daleč, in nič ni čudno, ako se prvotni pojmi med potoma tako porazgube, da si naši višji dušni pastirji papežev socialne reforme prav različno razkladajo.

Med onimi škofi, ki so jo takoj ubrali za papeževem socializmom, je tudi nadškof v Lvovu, dr. Bilczewski. Ta je izdal ravnokar postno pismo, ki bi se po zmedenih pojmi skoraj smelo kosati s slovečimi pastirskimi pismi ljubljanskega škofa. Pravzaprav že to ni več »pismo« temuč 91 strani obsegajoča brošura z naslovom: »Današnja socialna beda in sredstva v njeno odpomoč«.

Lvovski nadškof hoče tedaj rešiti delavsko vprašanje v bedni Galiciji! To je tisti bogataš, ki je pri lanskih obupnih delavskih štrajkih dal s prižnic poučevati, da je greh, vzeti ali še celo tirjati večjo dnino, kakor so jo dobivali glasom evangelija delavci v vinogradu pred — 2000 leti.

Nadškof napada posebno hudo socialne demokrate, pišoč: »Socializem (tudi krščanski?) je največje hudodelstvo zoper družbo, zoper narod, zoper delavstvo ter je najpogubnejša moralna kuga«. Pa tudi liberalizem ima podobna svojstva. Liberalizem je po nadškofovi razlagi »vir vseh nesreč in cvet za socialno-demokratski sad«. Gališki kmet in delavec naj se tedaj varujeta svobodno razmišljati o državljanskih, političnih in gospodarskih vprašanjih. Da bi škodljivost svobode dokazal, trdi nadškof, da so Poljaki svojo lastno državo žrtvovali maliku svobode. Zaradi take prevelike nadškofove »svobode« o socializmu, znanstvu in zgodovini bodo razun socialnih demokratov ž njim obračunali tudi pravi poljski rodoljubi.

Hvaležno delo bi sicer bilo, navetovati ali storiti kaj v odpomoč obupni socialni bedi na Gališkem, kjer je najmanj šol — na stotine občin je brez pouka —, kjer je najslabše z vsemi panogami gospodarstva, kjer je največ oderuhov in kjer se popije v primeri največ žganja. Toda v to ni poklicana duhovščina, najmanj pa tako fanatičen in neveden škof, kakor je dr. Bilczewski s svojimi smešnimi nazori o liberalizmu in socializmu. Najbolj liberalna Francija in nekatoliška Nemčija sta storili do danes največ v blagor de-

lavnih slojev, dočim v pobožni Španiji vlada glad in punt. Po takih živih zgledih naj bi se naše politikujoče in reformujoče duhovništvo učilo, preden nastopa za učitelje naroda.

Najnovejša afera nadškofa Stadlerja.

Klerikalni listi ali popolnoma molčijo o najnovejših blodnjah sarajevskega nadškofa Stadlerja, ali pa to afero zasukavajo po svoji lažnjivi moralni. Posebno »Slovenec«, glasilo Stadlerjevega vernega učenca Bonaventure molči o stvari. Hrvatski listi pa, ako tudi klerikalni, a vendar narodni, pa Stadlerjevo početje brezobzirno bičajo. Že dalje časa se opaža naraščajoča mržnja med mohamedanskimi in katoliškimi sloji v Bosni in Hercegovini. Vzrok temu je do smešnosti fanatični katoliški nadškof Stadler. Že večkrat je izginila katera mohamedanska deklica ali žena ter so jih našli ali v samostanu ali pa pri nadškofu Stadlerju. Toda vladni aristokratje, ki so v Bosni večinoma Luegerjevega kalibra, so stvar vselej spretno prikrili. Saj jim je bilo prav, da se mržnja med mohamedani in katoliki neti, ker le na ta način ne prodre enotna hrvatska narodna ideja v Bosni in Hercegovini. Provročitelj teh razdorov, krivec, da hrvatska misel v okupiranih deželah nazaduje, je katoliški nadškof Stadler. Pred kratkim je izginila iz Višnjevice mohamedanska vdova s štirimi otroci. Ker je iz tega okraja že večkrat poslal katoliški župnik mohamedansko žentstvo nadškofu Stadlerju v — spreobrnitev, se je takoj sumilo, da ima tudi to vdovo z otroci nadškof. Med mohamedanci je zavladalo strašno razburjenje. Takoj je odšla deputacija k deželni vladi ter zahtevala preiskavo. Nadškof Stadler je priznal, da je ukazal spreobrniti in krstiti vdovo z otroci, toda brani se povedati, kje se sedaj nahaja. Mohamedani so tako ogorčeni proti katoliškemu hrvatstvu, da nočejo ničesar slišati o skupnosti, temuč se obračajo naravnost proti hrvatski ideji. Dosedaj je veljalo geslo: »Brat je mio, koje vjere bio, samo kad bratski čini i postupa«, katoliški nadškof pa je posegel med to lepo slogo s svojo okorno in maščevalno roko. Pozni rodovi bodo še govorili, da je bilo za hrvatsko narodnost v Bosni in Hercegovini prokletstvo, ker so imeli take breždomovinske rimske hlapce. — Hrvatski akademiki so imeli nedavno v Zagrebu zaradi te afere velik shod ter sklenili: »Ogorčeno prosvedujemo proti najnovejšemu izlivu Stadlerjevega verskega fanatizma, s katerim nadškof vrši svoje, takozvane apostolsko poslanstvo na škodo hrvatske narodne stvari, s katerim seje seme verske mržnje med istokrvne brate v Bosni. Obenem prosvedujemo proti temu, da se pritiska hrvatskemu narodnemu pokretu v Bosni pečat konfesionalni in da se narodnost izrablja v svrhe klerikalizma. Končno odločno izjavljamo, da dr. Stadlerja ne smatramo za narodnega voditelja, temuč kar dela on, dela edinole na svoje ime, ter da to delo nima z našimi, narodnimi težnjami ničesar skupnega temuč mu je popolnoma nasprotno.«

Zagrebski izgredi.

Ker ne smejo hrvaški listi ničesar pisati o demonstracijah, tudi ne vemo, kakšen je pravzaprav položaj; vladnim organom ni pripisovati v tem oziru posebne nepristranosti. Toliko se ve, da so se tudi sinoči demonstracije v celem obsegu ponovile, da je razburjenje veliko, ker je policija med vojaške kordone zaprto dijaštvo zgrabila z golimi sabljami ter ranila več oseb. Demonstrantje so deloma že v nedeljo dosegli, kar so nameravali ter bi se bil mir sam ob sebi povrnil, da nista posegla v mes deželna vlada in magistrat. Mladi hrvaški rodoljubi so namreč hoteli doseči, da dobi Zagreb tudi na zunaj hrvaško lice. Vse tvrdke, ki so imele nehrvaške napise so se tudi udale ter takoj odstranile ali prebarvale nemške in madjarske napise. Tudi vodstvo državne železnice je odstranilo samo madjarski napis. Tu pa je magistrat zapovedal, da se morajo izobesiti zopet vsi prvotni napisi, tudi državni železnici je ukazala deželna vlada, da svojo odredbo sistira. To je seveda duhove znova razburilo. Še večjo netaktnost je zakrivila policija, ki je zaprla celo dijaško deputacijo, ki je prišla prosit, naj se zaprti dijaki izpuste. Ko je nato prišlo pred magistrat do 300 dijakov, so tudi te orožniki in policaji obkolili in zagnali v zaprto dvorišče. Prišlo bi bilo do groznih prizorov, da ni posredoval priljubljeni poslanec dr. Frank. Čegava bo odgovornost, ako ne pride do miru ter se zgođe še hujše stvari?

Domače in razne novice.

— **Župnik Franc Hoenigmann pri delu.** Iz Kroke se nam piše: Ni še dolgo temu, kar dohaja k nam več iztisov »Slovenskega Naroda«, kakor »Slovenca«, ali to boli in peče g. župnika, da skače kakor bi ga pikal gad. Ne mine nedelja, da ne bi opozarjal ljudstvo, naj ne zahaja v hiše in gostilne, kjer se bere »Slov. Narod«, tudi osebno si predrzne ta napetnež nastopati v gostilnah ter zahtevati, da ako »Slovenski Narod« ne opuste, kateri je po njegovih mislih pohujšanje ljudstva, da bode on sam skušal rabiti najskrajnejša sredstva, ugonobiti tako hišo ali gostilno. Ker se pa nikdo ne zmeni za besede širokoplečega župnika, dovolil si je naš dušni pastir gostilne imenovati na prižnici, v kateere naj zahaja cvet fantov in deklet presvetih družb. Ker nam pa ni ljubo, da se javno v svetem hramu bojkotirajo gostilne, šteli smo se dolžnega nekoliko javnosti razjasniti značaj našega, ne ravno presuhega g. župnika Frana Hoenigmanna. G. župnik, Vaša misel in trditev, da je Kropa, oziroma njeno ljudstvo klerikalno, kakor jo sodi tudi javnost, je jako napačna, resnici na ljubo se mora priznati, da je Kropa pri belem dnevu klerikalna in črna kakor farška sukinja, pri noči pa Sodoma in Gomora. Vprašamo pa Vas g. župnik, kdo je temu vzrok? Li mogoče kdo drugi kakor Vi in Vaše hujskanje proti svobodi, napredku in omiki, Vaši shodi in Vaše družbe, v katerih se popiva in igra na katoliško-krščanski

podlagi? Kdo je vzrok sovraštva med stariši in otroci v večjih družinah? Kdo je v korist lastnega in sorodnega žepa posekal tako gosto zaraščene cerkvene gozde, da kažejo Vašemu tovarišu in nasledniku suha rebra? In kje je še kako župnišče, v katerem vodi uradni posel tajnik v ženskem krilu? Označili bi Vam lahko še več, toda za danes Vam prizanašamo, ker je itak Vaša želja prej ko prej odkorakati iz Kroke. Končno Vas opozarjamo, da opustite vedno hujskanje proti naprednosti faranov in da se obnašate ponižno in ne tako ošabno in prevzetno, kakor da bi Vi redili celo Kropo. Za slučaj, da ne prenehate z nasprotstvom, dogodi se Vam lahko, da izide v »Slovenskem Narodu« drugi podlistek »Žrtev razmer«, v katerem bodete pa Vi in še neka druga oseba igrala glavno ulogo. Vas pozdravljamo: Več faranov.

— Celje contra Maribor.

»Demovina« je priobčila naslednjo za vladajoče razmere karakteristično notico: »Slovenski Gospodar« je zadnje čase zmiraj tako čmeren, če govori o celjskih »prvakih«. Te ima strašno »v želodecu«. Kmalu se bo zgodilo, da v zabavljanju zoper celjske »prvake« prekosi celo celjsko »vahtarico«. »Slovenski Gospodar! Zakaj vedno hiteti v daljavo, ko bi imel vendar blizu toliko hvaležnega gradiva? Zakaj se ne bi začel enkrat nasajati nad mariborske »prvake«? Ali ni pri mariborskih »prvakih« v narodnem oziru nič graje bolj potrebno nego pri celjskih »prvakih«? Hic Rhodus, hic salta! Ker vemo, da je »Slovenski Gospodar« včasih nekoliko nadležen in bolehen, mu radi odpustimo, da se je zadnji četrtek celo ob naš list tako »preljubeznivo« obregnul. Da bo pa imel priliko še nadalje kakega prvaka pohrustati, opozorili ga bomo ob prvi priliki na veliko narodno lenobo mariborskih »prvakov« brez izjeme posvetnega in duhovskega stanu. Tam, tam bi se dale steži zasluge v boju zoper »prvake«. Celjski »prvaki« pa znajo, kakor ve svet, postati večkrat tudi hudo nadležni, ter se ne boje tudi groma iz Maribora.

— Premeten klerikalec.

Menarčev Janez iz Dvorjan prišel je nedavno iz preiskovalnega zapora domov, ter pričakuje doma osodepolne obravnave. Boji se, in ni čuda, saj ima dosti na vesti. In ta »kunšten Janez« je res kunšten. Najpopred je nafarbal kmete, sedaj pa bi ne bilo zanj napačno, če bi še gosposko. Začel je simulirati, dela se nekako neumnega. In zares narajmalo se mu je, da ga je pretečeno nedeljo pri Afrinu v Gradu po domače ta Dolgi, pahnul iz gostilne tako, da si je naš Janez polomil desno roko. In sedaj ga Janez še bolj »špila« in pri prihodnji sodni obravnavi igral bo seveda svojo ulogo izvrstno. Pa ne samo Janez, ampak tudi drugi se imajo te sodbe bati, in ne bi bilo napačno, če bi se Janezu zmešalo, Janez namreč preveč ve — in marsikateri bi potem lažje dihal. Janez ga pa pije kar se da, in mogoče je, da res kaj s tem doseže — če ne drugo pa saj pijanost.

— Kdo je kriv? »Naš dom«.

list za poneumnevanje štajerskih Slovencev, je končno a prav na kratko poročal o »žalostnem slučaju« kaplana Mašeka in svoji notici dostavil klasičen komentar. Zapisal je namreč krilate besede: »Zopet živ dokaz,

da pohajanje gostiln rodi slab sad! Ta je pa dobra! Kaplan Mašek se je torej v gostilni tako pokvaril, da je okradel svojega župnika in ga poskusil zavratno umoriti! Lejte, lejte! No, mi bi lahko vzroke propalosti tega kaplana vse drugače pojasnili in z moralno teologijo Sv. Liguorija in drugih takih »učiteljev« lahko dokazali, da je moral postati popolnoma izpriden človek, namreč nihilist brez vsakega moralnega čustva — le žal, da bi nam drž. pravdnik takega dokaza ne dopustil. To pa naj »Naš dom« le verjame, da kaplan Mašek ni žrtev gostiln, marveč žrtev razmer.

— **Odlikovanje škofa Flappa.** Glede imenovanja poreško-puljskega škofa Flappa tajnim svetnikom piše »Naša Sloga«. To odlikovanje poreško-puljskega škofa je brez dvoma iznenadilo tako njegove prijatelje, kakor njegove nasprotnike. Prvi se bodo iznenadeni vpraševali: Kako pride naš škof do takega odlikovanja, ko takega naslova že davno in davno ni imel noben poreški škof, med tržaškimi škofi pa je bil zadnji tajni svetnik pok. Legat. Naslov tajnega svetnika dobivajo navadno starejši škofje ali o priliki kakkega jubileja ali škofje imenitnih škofij. V predstojećem slučaju ni ničesar tega. Presvetli Flapp je pač še dosti mlad, ne slavi nikacega jubileja niti je njegova škofija na Bog zna kakem glasu. Torej! Evo, čujemo druge: Presvetli Flapp ima velikih zaslug za vladajoči sistem v Primorju. On je slovansko duhovščino svoje škofije tako umiril in ukrotil, da danes ni skoro ne sledu ne glasu o nji. On je očistil vaške cerkve narodnega jezika in spravil latinščino tja, kjer je stoletje ni prej bilo. Pod njim propovedujejo italijanski duhovniki v čisto hrvatskih župnijah italijanski. Morda ni v nobeni škofiji v Avstriji toliko župniških mest izpraznjenih kakor v poreško-puljski. Te župnije vodijo župni upravitelji in s tem se verskemu zakladu prihrani dosti denarja. Ako se povrh še tvažuje, da pojo škofu Flappu že davno slavospeve vsi italijanski listi Primorja, uradni in neuradni, liberalni in konservativni, židovski in katoliški — potem ne bo težko umeti, kako je presvetli škof Flapp prišel do odlikovanja, ki se je brez dvoma nasvetovali in provzročili nositelji nesrečnega sistema v Primorju.

— **S Črnega vrha.** Pred nedavnim časom naznanil je »Slovenec«, da ima celo košaro najpikantnejših novic iz liberalnih krogov pripravljenih za tisk in za javnost. Ker je pa vkljub vsem obljubam le molčal in molčal, zastavil mu je gosp. Ivan Lampe, župan v Črnem vrhu pred kratkem v »Slovenskem Narodu« javno vprašanje, kaj da je s tistimi napovedanimi liberalnimi pikantarijami. Pa tudi to ni nič zaleglo! Danes pa smo v prijetnem položaju, namigniti »Slovencu«, da je vrli in preglasni pristaš tamošnje klerikalne druhalji, neki Ivan Leskovic iz Idrijskega Loga, na zahtevanje Ivana Lampeta že zapadel kazni ter bil 24. marca t. l. pri c. kr. okrajni sodnji v Idriji »zamehurjen« za pet s postom poboljšanih dni zapora, to pa radi takih govoric, katere klerikalci nad Idrijo v zadnjem času raznašajo o liberalnem našem županu in s katerim naj tudi »Slovenec« udari na dan, če ga ni še zapustil ves pogum.

— **Žalostna vest iz Istre.** Laški listi poročajo, da so pri občinskih volitvah v Tinjanu pri Pazinu zmagali Lahoni in da je podlegel neustrašni hrvatski župan Defarin, ž njim vred hrvatska stranka. Tinjan je bil doslej prava narodna trdnjava. Lahni so napeli vse sile, da si osvoje Tinjan. Dvakrat je namestništvo razveljavilo volitve in sedaj menda res doseglo, da je Tinjan padel v kremplje iredente.

— **Dr. Hinko Šuklje** †. Iz Zadra nam je došla pretresujoča vest, da je ondi preminul v svoji najlepši moški dobi dr. Hinko Šuklje iz Celja.

— **Umrl** je v Podkrajju nad Vipavo 24. t. m. posestnik g. Fran Rupnik v starosti 78 let. Pokojnik bil je blagega srca in zelo skrben v svojih delokrogih. Bil je večleten občinski svetovalec, ter odločen pristaš narodne napredne stranke. Hiral je že dalje časa. Že pri zadnji občinski volitvi bil je pokojnik jako slaboten, a vendar je, kakor običajno tudi tedaj prišel na volišče ter se izkazal, da akoravno se mu trga nit življenja, je še vedno, kakor je bil — to je nasprotnik klerikalizma. Bodi mu zemljica lahka!

— **Samomor vojaka.** V četrtek dne 26. m. m. ob 2. uri popoldne se je v tukajšnji vojašnici pešpolka štev. 27. ustrelil vojak Štefan Balijski. Nam se je že dlje časa čudno zdelo, da se v Ljubljani toliko vojakov ustrelji, a zanesljivo se ni dalo nikdar izvedeti, kaj je bil vzrok samomoru. V tem najnovejšem slučaju pa se ne da prikriti vzrok. Štefan Balijski je namreč zapustil pismo na svojo mater, v katerem pove vzrok, ki ga je gnal v smrt. To pismo se glasi: »Draga mama! Jaz vam naznanjam nekoliko vrstic ter Vam pismeno naznanim, da nikar žalovati po meni, ker to vse kriv je moj korporal Pichler, da jaz umreti moram. Ker on je bil tako dolgo z menoj dober, dokler sem ga čistil, sedaj mi pa ni več za živeti, toliko me sekira. Zato se je to zgodilo. To je vse korporal kriv, da ne bote mislili, da je to en drugi uržah. Sedaj pozdravim celo družino. Vaš žalostni sin — Štefan«. — To preprosto pismo razodeva, kaj je moža gnalo v smrt in izraz »sekirati« ne pomeni družega kakor terpinčiti. Vojaki se sploh bridko pritožujejo zaradi grdega ravnanja in prav Štefan Balijski se je nedavno tega izrazil, da, kadar zmanjka podčastnikom denarja in so vsled tega prisiljeni držati se vojašnice, tedaj trpi vojaštvo kar nečuveno. Za danes naj zadoštuje to; upamo, da se stvar natančno in nepristransko preišče ter pojasni in da ne bo treba iskati pojasnila na drugem mestu.

— **Uboj na cesti.** V petek okoli 9. ure zvečer prišel je hlapec Anton Kocmur v službo pri gostilničarki Mariji Kramarjevi na Dolnji cesti v žganjarno Janeza Dežmana ob cesti na Lavercih v Dolžni vasi. Kocmur je bil popred v Šmarju, kamor je šel s konji in z vozom v družbi Franceta Cotmana po deske. V Šmarju se je napil tako, da ga je Cotman pustil in sam odšel z vozom v Ljubljano. Prišedši v Dežmanovo žganjarno se je Kocmur vsedel za peč, nakar mu je postalo slabo in mu je mesarski vajenec Franc Zupan prinesel vode, ker pa te Kocmur ni hotel piti, mu

jo je vlijal za vrat. Kocmur je prijel za steklenico in hotel Zupana udariti, a ta mu je steklenico zopet vzel. Nato so Anton Zupan, Franc Možina, Jožef Drešek in Jožef Štritof porinili pijanega Kocmura skozi vrata na cesto, kjer je ta fante zmerjal in klical na korajžo. Franc Zupan je pobral »rajkl«, šel k Kocmuru in ga udaril po desnem sencu, da se je takoj zgrudil na tla in nezavesten obležal. Fr. Zupan je nato prijel Kocmura in ga zavelkel v graben. Takrat je še dihal. Anton Zupan je šel potem nazaj v žganjarno in ko se je čez nekaj časa zopet vrnil h Kocmuru, je bil ta že mrtev. Zupan je sedaj šel domov v Rudnik št. 40. Danes zjutraj pa je pobegnil z doma in se podal v Ljubljano. Truplo Kocmura je našel šele danes zjutraj neki kmet in je to naznanil v Ljubljani, nakar se je to sporočilo žandarmeriji na Škofelji. Med tem je bila policija izvedela, da se nahaja ubijalec v mestu in ga je sledila. Mestni policijski stražnik Michael Sitar ga je dobil v Dolinškovi gostilni na Mesarski cesti št. 2 in ga aretoval. Franc Zupan je 22 let star in je bil mesarski vajenec pri Kunsteljnu v Ljubljani. Dejanje je priznal. Policija ga je izročila deželnemu sodišču.

— **Požar.** Iz Radeč pri Zidanem mostu se nam poroča, da je včeraj ponoči pogorel mlin župana Brunšmida in poleg stoječih hlevov gospe Moserjeve. Škoda se ceni na 25.000 kron. Ogenj je nastal menda zato, ker so se vneli preslabo namazani valarji. Ker je isti mlin pred štirimi leti pogorel vsled enakega vzroka, bi bila pač potrebna večja previdnost. To je bil pri nas letos že tretji požar, najprej je pogorel hlev G. Poglačnika, pustni ponedeljek imeli smo velik gozdni požar nad Potočinom in sedaj Brunšmidov mlin.

— **Posojilnica sv. Vavclava v Pragi,** katero je katoliški prelat Drozd tako korenito okradel, da še danes, čez mesece saniranja ni obvarovana konkurza, je poslala posebno deputacijo na Dunaj k papeževemu nunciju Talianiju prositi, naj vendar Rim kaj odrine, da ne bo treba napovedati bankerota in oškodovati ljudi za milijone in milijone. Rim ima pač neizmernega bogastva ali kdor misli, da bo Rim kdaj kaj dal, živi v krvavi zmoti. Nuncij Taliani je omenjeni deputaciji brez ovinkov povedal da od večtisočkratnega milijonarja Leona XIII in sploh od katoliške cerkve niti vinarja ne dobi za svetovavclavsko posojilnico. Rim ima samo grablje! A, ko bi bilo s kakim žegnom ali s kakim odpustkom pomagano, potem bi Rim rad storil vse, ali izpod palca mu ne gre nič, kadar je duhovščina kriva grozne nesreče, kakor v praškem slučaju. Za izgled, kake posledice ima že sedaj Drozdovanje čeških klerikalcev pri svetovavclavski posojilnici, naj navedemo naslednji slučaj: Neki obrtnik v Pragi je naložil vse svoje prihranke v znesku 3500 K pri svetovavclavski posojilnici. Ker so mu duhovniki vedno peli, kako izvrsten zavod je ta svetovavclavska posojilnica in koliko nese dobička svojim članom, je mož tudi vzel nekaj deležev. Revez seveda ni vedel, da je s temi deleži prevzel tudi jamstvo za svetovavclavsko posojilnico. Ko pa je prišlo na dan, kako so prelat Drozd in njegovi pajdaši to posojilnico okradli, je bil mož ravno hudo bolan. Strah, da utegne kaj izgubiti, je tako vplival nanj, da je umrl. Njegova hči je sedaj vzela vložno kajžico in šla v svetovavclavsko posojilnico po denar. Tam pa so ji rekli: Vaš oče je naložil 3500 K; ker smo bili okradeni bi Vam izplačali polovico tega denarja, da Vaš oče ni imel več deležev. Ker pa je imel te deleže in torej jamči za izgubo, ne dobiti ničesar, marveč morate še vi plačati posojilnici 500 K. Ubogo dekle je vsled tega žalostnega razodetja nevarno zbolelo. To je blagoslov klerikalne organizacije, tako

bo tudi pri nas, ko se začno podirati klerikalne zadruge.

— **Iz neke ljudske šole na Češkem.** Katehet: Zakaj nimaš katekizma? Fant: Oče nimajo denarja, da bi ga kupili. Katehet: Lažeš! Jaz vem, da imajo tvoj oče denar v posojilnici. Fant: Imeli so ga, a prelat Drozd je ves denar ukradel... Katehet: Otroci, molimo: Oče naš...

— **Atilov grob — repnica.** Graški listi so se vsedli na limanice dovtipnemu slovenskemu kmetu. Pri Št. Janžu na Dravskem polju je namreč odkopal neki kmet jamo, kamor je po zimi spravljaj svojo repo, ko je šel mimo tak radovednež. Hudomušni kmet je radovednežu odgovoril, da je našel Atilov grob. Na Jožefovo je vsled pisave graških listov romalo vse polno profesorjev, historikov in drugih radovednežev iz Gradca in Maribora na — Atilov grob v daljni Št. Janž, kjer so našli izpraznjeno kmetovo repnico, nastlano s slamo.

— **Vožnja po sibirski železnici.** Neki nemški časnikar, ki se je nalašč v ta namen vozil po novo zgrajeni sibirski železnici, opisuje svoje utise. Postajališča so podobna trdnjavam. Celo poslopje obdaja visok, močan zid iz kvadrov, za katerim se čuti uradništvo s svojo rodbino deloma varno. Iz zidu gledajo luknje za streljanje s puškami. Na vsaki postaji straži nekoliko kozakov, ki nosijo ponoči vedno zasajeno bajoneto ter imajo vrhutega pripasane revolverje. Tako oboroženi preiščejo vojaki na vsaki postaji došli voz, napolnijo posode z oljem ter odstranijo z voz sneg in led, ki se od postaje do postaje nabereta na vlaku. Tudi železniški uradniki, inženjerji in telegrafisti so popolnoma oboroženi. Delavci nosijo vedno sabljo in revolver. Postajenačelnik ima v službi vedno puško-repetirko na rami.

— **Korajža velja.** V švicarskem kantonu Freiburg je navada, da iztirja sodišče, ki imajo kaj premoženja, že v naprej po dva franka od dneva za hrano in stanovanje. Pred desetimi leti je bil obsojen neki premožen kmet v osemletno ječo in sodišče mu je odvzelo pri nastopu kazni svoto 5840 frankov za celo dobo. Možu pa se je posrečilo takoj prve dni uteči iz ječe ter pobegniti v tujino. Ker pa je po desetih letih kazen zastarela, vrnil se je hudodelnik v domovino ter takoj vložil proti sodišču tožbo na vrnitev založene svote, češ, da ni imel prilike, uživati hrane in stanovanja v ječi, za kar pa je bil vendar plačal v naprej 5840 fr. In najvišje sodišče je tožbi tudi ugodilo, le zahtevane obresti se mu niso dovolile, češ, da je denar ležal celih deset let brez koristi, ker so vedno željno čakali na moža.

— **Deset zapovedi za gospodarje.** 1. Ne kupuj ničesar samo zato, da pokažeš, kako imaš nekaj, česar drugi nimajo. 2. Ne kupuj ničesar samo zato, ker se ti dopade. 3. Tudi ne kupuj zato, ker drugi imajo, ti pa nimaš. 4. Ne kupuj tudi ne zato, ker je kaka stvar cena. 5. Ne kupuj zato, ker se ti ponuja. 6. Kupuj, kar moreš varovati. 7. Kupuj tedaj, ko potrebuješ in ko si ne moreš drugače pomagati. 8. Ne kupuj tudi, kar si za čas moreš izposoditi. 9. Ne kupuj zato, ker ti ni treba takoj plačati. 10. Ne kupuj ničesar, kar ne moreš nikoli plačati.

— **Sto odvetnikov v eni pravdi.** Rumunski list v Jassy, »Evenimentul«, je napadel nedavno ravnatelja mestnega kmetijskega zavoda, g. Takea Protopopescu, voditelja liberalne stranke, da je on kriv, ker se je pri zavodu tolikrat poverjala. Protopopescu je list tožil. K porotni obravnavi je prišlo prostovoljno zagovarjat 40 liberalnih odvetnikov, toda za klerikalni list pa se je oglasilo celo 60 brezplačnih zagovornikov. Ker se sodišče vsled tega ni moglo zjediniti, se je obravnava preložila.

Tat zadel glavno srečko.
V Madridu živi neki El. Dientes, kate-
terega imajo vse oblasti v črni knjigi
kot nepoboljšljivega žepnega tata.
Nedavno pa je zadel glavno srečko
v državni loteriji v znesku 60.000
peset. Prvo je bilo, da je šel k gu-
vernerju ter ga zaprosil, naj ga črta
iz črne knjige, obljubivši, da bo v
bodoče najpoštenjši človek. Guver-
ner mu je prošnjo uslišal, a ga opo-
zoril, naj se varuje v zanaprej po-
sebno pred svojimi bivšimi — tovariši.

Loterijske srečke.

Brno, 1. aprila.	69, 76, 32, 84, 80.
Dunaj, 28. marca.	53, 62, 74, 22, 27.
Trst, 21. marca.	36, 71, 32, 28, 60.
Gradeo, 28. marca.	70, 10, 43, 86, 39.
Praga, 24. marca.	60, 71, 37, 39, 53.
Lino, 21. marca.	22, 38, 56, 73, 76.

Tržne cene v Ljubljani.

	K	h		K	h
Gov. meso I. kg	1	30	pšenič. 100 kg	27	70
" " II. "	1	10	koruzna " "	21	—
" " III. "	1	—	Noka " "	36	—
Telečje, . . .	1	60	Fižol, liter . . .	—	24
Praščjem. sv.	1	80	Grah, " . . .	—	40
" pr. "	2	—	Leča, " . . .	—	25
Kostrunmeso "	1	—	Kaša, " . . .	—	20
Maslo	2	60	Ričet, " . . .	—	—
Surovo maslo, "	2	40	Pšenica 100 kg	17	60
Mast praščja, "	1	90	Rž.	14	60
Slanina sveža, "	1	80	Ječmen, " . . .	15	—
" prek. "	1	80	Oves	15	—
Saló	1	40	Ajda	18	—
Jajce	—	6	Proso, bel. " "	18	—
Mleko, liter . .	—	18	" nav. " "	18	—
Smetana sl. lit.	—	80	Koruza " "	15	—
" kislá " "	—	80	Krompir " "	5	60
Med " kg	1	50	Drva, trda m ³	7	80
Piščanec	1	40	" meh. " "	5	50
Golob	—	50	Seño . . 100 kg	7	60
Raca	—	—	Slama " "	7	—
Zajec	—	—	Stelja " "	—	—

Hiša

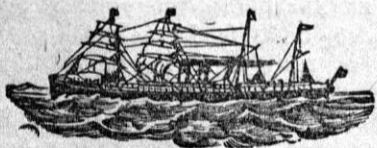
z nekoliko polja in gozda tik državne
ceste Kranj-Kokra, kjer je že nad
100 let gostilna s starimi pravicami,
žganjetoč, i. d., pekarija in trgovina
z mešanim blagom se da v najem
ali s vsemi obrti, ali posamezno.
Tudi na račun za več let.

Več pöve lastnik (851-2)

Peter Alešovec

Tupaliče nad Kranjem, št. 26.

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost
brez prekladanja v New York in v
Philadelphijo. — Dobra hrana. —
Izborna oprava na ladiji. — Nizke
vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel,
na Dunaju ali (2073-31)

Anton Rebek, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača
bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilsarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s
tem uljudno na mojo firmo.

Vabilo
k
rednemu občnemu zboru
za 15. upravno leto
Posojilnice v Ribnici
registrirane zadruge z omejeno zavezo
kateri se boče vršil *
v nedeljo dne 5. aprila 1903
ob 1/4 uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo in odobrenje letnega računa za leto 1902.
2. Volitev načelnictva in računskih pregledovalcev za leto 1903.
3. Slučajni predlogi.

Načelstvo.

Povsod po Slovenskem

in še čez mejo razširja se od
dne do dne poraba prave in
najboljše

kavine primesi

v prid družbe sv. Cirila in Metoda

iz

I. jugoslov. tovarne za
kavine surogate

— v Ljubljani. —

Zahtevajte jo povsod!!

Odlikovano s kolajno na pa-
riški razstavi leta 1900.

Vse vrste 2409-6

tamburic

priporoča tvrdka

J. Stjepušin

v Sisku

na Hrvatskem.

Ilustr. cenik

se po-
šlje na
zahrte-
vanje
franko.

Odlikovano s kolajno na bu-
dapeštanski razstavi l. 1896.

Najnižje cene Največji izbor

Preobleke Popravila

Skrbno izdelovanje

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Največje, najhitrejše ter naj-
varnejše vrste velikanskih par-
nikov, ki vozijo
v Ameriko.

Hamburg-New York le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah
za vse razrede prodaja ter daje
pojasnila točno in brezplačno

oblastveno potrjena

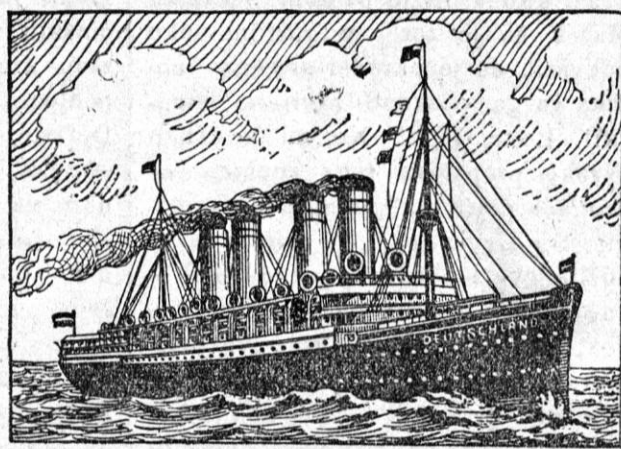
agentura

Hamburg-Ameriške linije

Ljubljana

Dunajska cesta št. 31

od južnega kolodvora takoj na desno.

Zarezane strešnike

vštricne (Strangfalzziegel) in francoske (gepreste Falzziegel)

zidarsko opeko

cement roman in portland

glinaste peči in štedilnike

plošče za tlak šamotne in cemetne

kakor tudi

(854-1)

vse drugo stavbinsko blago

ponujajo po najnižjih cenah v poljubnih množinah

F. P. Vidic & Comp., Ljubljana.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri
okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Cena zavoju 50 vinarjev.
vsebina 500 gramov.

Kathreiner

Kneippova sladna kava

v polnih zrnih.

Kathreinerjeve tovarne za

Monakovo.